

Psihoterapijas metožu pielietošana alkohola atkarīgiem ar simptomatisko epilepsiju

Psihiatrs-narkologs – Vladimirs Kaziks
Līdzautore, psihiatre-narkoloģe – Galina Antoņuka
SNEF un LNEA locekļi

Atkarīgiem no alkohola personām ar simptomatisko epilepsiju ārstēšanā ārsts sastopas ar noteiktām grūtībām, kas saistītas ar slimnieka centrālās nervu sistēmas funkcionāliem un struktūras traucējumiem.

Sie pētījumi tika veikti ar mērķi noteikt, kā psihoterapijas transoloģiskās metodes ietekmē vispārējo klīnisko stāvokli un galvas smadzeņu bioelektrisko aktivitāti personām, kas slimo ar alkoholismu un cieš no epilepsijas lēkmēm.

Tika novēroti 50 slimnieku ar alkohola atkarību vecumā no 28 līdz 50 gadiem. No tiem 30 cilvēkiem epilepsijas lēkmes sākās pēc abstinences sindroma noformēšanās un abstinences laikā izpaudās 1 – 3 reizes gadā (1.grupa). Pārējiem 20 slimniekiem lēkmes attīstījās pirms saslimšanas ar alkoholismu, galvenokārt, sakarā ar iegūtām agrāk galvaskausa – smadzeņu traumām (2.grupa). Kontroles grupā tika novēroti 15 hroniskie alkoholiķi ar epilepsijas lēkmēm, kuriem psihoterapija nebija pielietota.

Tika novērtēti slimnieku klīniskais stāvoklis, galvas smadzeņu bioelektriskā aktivitāte un eksperimentāli-psiholoģiskie dati 3– 4 mēnešus vēlāk pēc alkohola lietošanas pārtraukšanas, pirms psihoterapijas kursa sākuma (hipnoze, AT), kursa vidū un pēc kursa pabeigšanas.

Pirms psihoterapijas kursa sākuma 1.grupas slimniekiem bija vērojama mērena emocionālā nestabilitāte, sakaitinātība, iekarsums, ipohondrija; 2.grupas slimniekiem ar traumatiskā ģenēzes epilepsiju šie traucējumi izpaudās izteismīgāk. Eksperimentāli-psiholoģiskie pētījumi parādīja būtisku atmiņas un uzmanības pasliktināšanos, ātru nogurstību, paaugstinātu iebremzētību, kas piemita vairākumam no pētāmajiem. Reģistrējot 1.grupas slimnieku elektroencefalogrammas (EEG), dominēja plakanas un saplacinātas līknes ar alfa- un tēta-viļņu bilaterāli-sinhroniskiem uzliesmojumiem un retu perēkļu pataloģiju. 2.grupas slimniekiem tika vērotas pārsvarā dizritmijas un perēkļu epilepsijveidīga aktivitāte.

Psihoterapijas kursa rezultātā vairākumam no novērojamām personām uzlabojās klīniskais stāvoklis: pieauga emocionālā stabilitāte, mazinājās sakaitinātība, mīkstāk izpaudās veģetatīvie traucējumi, normalizējās miegs. Slimnieki kļuva aktīvāki, pastiprinājās motivācija atturēties no alkohola. Eksperimentāli-psiholoģiskie dati parādīja uzmanības pastiprināšanos, darbības celšanos, iebremzētības samazināšanos.

No divdesmit 2.grupas slimniekiem 9 lēkmes kļuva retākas. Līdzās klīnikas uzlabošanai bija vērojama EEG pozitīvā dinamika gan tieši pēc hipnozes seansa vai AT beigām, gan pēc psihoterapijas kursa pabeigšanas: 1.grupas 14 slimniekiem pastiprinājās alfa-ritma regularitāte un amplitūda, parādījās ritma apgūšanas reakcija pie ritmiskās fotostimulācijas (10 herci).

12 otrās grupas slimniekiem pēc psihoterapijas kursa pabeigšanas skaidri bija vērojama dizritmijas uzlabošanās, pieauga alfa-ritmu regularitāte un izteismīgums. EEG pozitīvo noviržu izteismīgums zināmā mērā saskanēja ar slimnieku klīniskā stāvokļa uzlabošanos un atspoguļoja psihoterapijas mobilizētās kompensatoriskās iespējas.

Slimnieku kontroles grupā, kuriem nebija pielietota transoloģiskā psihoterapija, netika atzīmēta tik skaidri izteikta klīniskā stāvokļa un cerebrālās neirodinamikas uzlabošanās pat pie ilglaicīgas atturēšanās no alkohola lietošanas.

Pētījumos iegūtie rezultāti liecina, ka psihoterapija pozitīvi iespaido atkarīgiem no alkohola ar simptomatisko epilepsiju klīnisko stāvokli un cerebrāli-neirodinamiskos procesus, kā arī pamato transoloģisko metožu pielietošanas lietderīgumu dotās pataloģijas rehabilitācijā.

Autogēnā transa neirofizioloģiskās īpatnības ar alkohola atkarību slimām personām

Psihiatrs-narkologs – Vladimirs Kazīks
Līdzautore, psihiatre-narkoloģe – Galina Antoņuka
SNEF un LNEA locekļi

Ārstēšanas transoloģiskās metodes (to skaitā AT) tradicionāli plaši pielieto alkohola atkarības ārstēšanā. Tajā pašā laikā slimnieku stāvokļa objektīvu rādītāju trūkums rada vairākas problēmas dotās terapijas pielietošanā.

Šī pētījuma mērķis ir noteikt autogēnā transa neirofizioloģiskās īpatnības, un kā tas ietekmē ar alkoholismu slimo pacientu cerebrāli – bioelektrisko aktivitāti.

Pētījumos piedalījās 16 ar alkohola atkarību slimās personas. EEG atkārtoti tika reģistrēta remisijas laikā, pēc nodarbībām ar autotreningu, kas ilga 2 – 5 mēnešus. EEG fiksējās pirms autogēnā transa, tā laikā un izejot no transa.

Transa stāvoklī tika pētīts, kā slimnieks reaģē uz gaismas un sāpju izraisīto kairinājumu, kā arī uz emocionāli negatīvajām pretalkoholiskajām formulām. Kontroles grupā tika novēroti septiņi veseli vīrieši.

Alkohola atkarīgiem personām sākotnējā EEG dominēja diezgan regulāras, vidējas amplitūdas alfa - ritms. Pārējo slimnieku EEG atklāja galvas smadzeņu dziļo struktūru nepilnvērtīgumu: 7 cilvēkiem - difūzās dizītmijas ar dažādas struktūras potenciālu bilaterāli – sinhroniskiem uzliesmojumiem un 3 slimniekiem - "plakanas" EEG.

AT muskulatūras relaksācijas fāzes sākumā 11 cilvēkiem EEG secīgi mainījās:

- ✓ palēninājās alfa – ritms,
- ✓ samazinājās tā amplitūda,
- ✓ līkne kļuva plakanveidīga.

Pēc tam priekšējās daļās uzrādījās un ātri pastiprinājās tēta – aktivitāte, parādījās zemas amplitūdas delta – viļņi. Šajā laikā pielietojamo kairinātāju – (spilgta gaisma vai dūrieni) – rezultātā EEG palika nemainīga, vai arī izraisīja lēnās aktivitātes īslaicīgu redukciju, kas ātri atjaunojās.

Autogēnās iedarbības aktīvajā fāzē vairākiem slimniekiem EEG būtiski nemainījās, tikai 4 cilvēkiem pazuda lēnveidīgu viļņu aktivitāte. Pieciem cilvēkiem, kuriem bija atzīmēta sākotnēji "plakana" un krasi saplacināta EEG, AT laikā tā nemainījās, neskatoties uz klīniski nosakāmo transa stāvokli.

Pēc AT beigām vairākumā gadījumos bija vērojama EEG normalizācijas tendence: samazinājās dizītmija, pieauga alfa – ritma izteiksmīgums un regularitāte.

Kontroles grupas personām, atšķirībā no novērojamiem slimniekiem, netika atzīmēta tik spilgti izteikta lēnveidīgu viļņu aktivitāte AT pirmajā fāzē. Autogēnās iedarbības aktīvajā fāzē viņiem pazuda lēnā aktivitāte, EEG liecināja par galvas smadzeņu struktūru aktivizēšanos, kas saskan ar literatūrā minētajiem datiem par AT ietekmi uz veselu un ar neirozēm slimo cilvēku galvas smadzeņu bioelektrisko aktivitāti.

Acīmredzot, atkarīgiem no alkohola personām centrālās nervu sistēmas funkcionālo un struktūras izmaiņu rezultātā ir samazinājušās maksimālās koncentrēšanās iespējas, kas nepieciešama aktīvās autogēnās iedarbības realizācijai. Tajā pašā laikā ir zināms par AT pozitīvo lomu daudzveidīgu vazo-veģetatīvo un neiroloģisko traucējumu, afektīvu svārstību novēršanā.

Pētījumos saņemtie rezultāti liecina par autogēnā transa savdabīgumu, kas piemīt slimiem ar alkohola atkarību. Neurofizioloģiskie dati parāda visai izteiksmīgu un inertu piebremzētību AT laikā, nepietiekošu uzmanības koncentrāciju autogēnās iedarbības aktīvajā fāzē. Atzīmētās īpatnības nepieciešams ievērot, pielietojot AT alkohola atkarības ārstēšanā.